

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Aan de leden van de bewindspersonenstaf

Secretaris Generaal / plv.
Secretaris Generaal
Nafase Covid-19
Team A

Ontworpen door

5.1.2e

5.1.2e

M +31(0)6 5.1.2e
5.1.2e @minvws.nl

nota

(ter bespreking)

Datum

3 februari 2022

Kenmerk

Zaaknummer

1024421

Paraaf directeur

1 Aanleiding voor deze nota (max 3 zinnen)

Op 7 mei 2020 is de Onderzoeksraad voor Veiligheid (hierna OvV), mede op verzoek van het kabinet, een onderzoek gestart naar de aanpak van de coronacrisis door de Nederlandse overheid en andere betrokken partijen. Aanleiding voor deze nota is de publicatie van het eerste deelrapport, naar verwachting op 16 februari aanstaande, waarna het kabinet een reactie zal opstellen. Het doel van deze nota is de bewindslieden te informeren over het proces rond de publicatie van dit onderzoeksrapport alsmede de verschillende wijzen te schetsen waarop de kabinetsreactie kan worden vormgegeven.

2 Samenvatting en conclusies

Deze nota informeert de bewindslieden over de stand van zaken van het onderzoek van de OvV naar de aanpak van de coronacrisis. Met het oog op de verwachte publicatie van het eerste deelrapport op 16 februari, gaat deze nota bovendien nader in op de inzet van VWS ten aanzien van de kabinetsreactie. Meer specifiek worden in de nota drie opties verkend, te weten het beperken van de inbreng tot een reactie op de aanbevelingen die de OvV in zijn deelrapport doet, de reactie toespitsen op specifieke VWS thema's of voortbouwen op de brief van voormalig MinVWS in reactie op het conceptrapport. In de ACC van 3 februari is het proces toegelicht door de DG Samenleving en COVID-19, en is door de SG gepleit voor een grondige inhoudelijke reactie in lijn met de derde optie (zie paragraaf 3.4), hetgeen op basis van een eerste verkenning binnen de ACC breder gedeeld wordt. Een aantal leden van de ACC voorzien daarin een knelpunt in relatie tot het korte tijdsplan in aanloop naar de kabinetsreactie zoals die vooralsnog wordt voorgesteld (zie bijlage 1). In het BWO van 7 februari zal mogelijk worden voorgesteld om in te zetten op een ruimer tijdsplan.

Secretaris Generaal / plv.
Secretaris Generaal
Nafase Covid-19
Team A

3 Belangrijkste punten van informatie

3.1 Politieke context

Op 1 mei 2020 heeft de Minister van JenV namens het kabinet de OvV verzocht de crisisaanpak van het kabinet in al zijn relevante aspecten te evalueren. Het onderzoek vindt mede op verzoek van het kabinet plaats. De Tweede Kamer informeert tijdens debatten regelmatig naar de voortgang van het onderzoek. Na publicatie volgt een debat over het rapport en de kabinetsreactie daarop.

3.2 Fases onderzoek OvV

Het onderzoek van de OvV is opgesplitst in een aantal fases, waarbij fase 1 betrekking heeft op de periode tot 1 september 2020. Het eerste deelrapport richt zich met name op de thema's crisisvoorbereiding, crisisorganisatie, besluitvorming, communicatie en de situatie in de verpleeghuizen. Op 10 december heeft de toenmalige minister van VWS zijn reactie op dit eerste deelrapport verzonden (zie bijlage 2 en 3). De OvV publiceert al het ontvangen inzagecommentaar gelijktijdig met het rapport.

Het tweede deelrapport heeft betrekking op de periode 1 september 2020 tot 1 juli 2021. In dit rapport zal de OvV in gaan op een aantal specifieke maatregelen, te weten de avondklok, de scholensluiting, de mondkapjesplicht en de vaccinatiestrategie. De analysefase van dit deelonderzoek is inmiddels vergevorderd. Tevens vindt al enige tijd een reeks aan interviews plaats. De publicatie van dit deelrapport wordt voorsnog niet voor het einde van de zomer 2022 verwacht.

Inmiddels is ook bekend dat de OvV een derde deelrapport zal publiceren, dat naar verwachting opnieuw zal gaan over de vaccinatiestrategie en daarnaast over de exitstrategie. Dit rapport zal naar waarschijnlijkheid ook een aantal systeemaanbevelingen bevatten.

3.3 Impressie eerste deelrapport

De OvV heeft in een gesprek met de SG op 16 december jongstleden aangegeven momenteel te werken aan een afsluitende beschouwing waarin de context van de onderzochte periode wordt geschetst, er een blijk van erkenning voor het harde werk wordt opgenomen en een toelichting wordt gegeven op een aantal *lessons learned* die gedurende de pandemie reeds zijn geïmplementeerd.

Het blijft echter de verwachting dat het finale eerste deelrapport relatief scherp van toon zal zijn en dat inhoudelijke aanpassingen naar aanleiding van de reactie van de toenmalige MinVWS beperkt blijven. Wel heeft de Raad bevestigd deze brief als bijlage met het rapport te publiceren.

Kenmerk

3.4 Verkennen opties insteek kabinetsreactie

Secretaris Generaal / plv.
Secretaris Generaal
Nafase Covid-19
Team A

Kenmerk

- In de ACC werd duidelijk dat de vraag nog openligt welk(e) departement(en) de totstandkoming van de kabinetsreactie zal coördineren. Daarbij werden de namen van SZW en VWS genoemd. Het heeft onze voorkeur als JenV (DG Samenleving en COVID-19) zorg zal dragen voor de coördinatie van de kabinetsreactie als geheel. Vooralsnog is de inzet hierbij gericht op het aanbieden van het rapport aan de Tweede Kamer met een korte begeleidende brief op 16 februari. Voor de inhoudelijke kabinetsreactie is de inzet vooralsnog gericht op besluitvorming op 18 maart. Dat betekent dat er slechts twee weken zijn voor het schrijven van het kabinetsstandpunt en de ambtelijke (interdepartementale) afstemming. Daar komt bij dat het aanbieden van de kabinetsreactie op die datum samenvalt met de gemeenteraadsverkiezingen en de herijking van het COVID-beleid rond die datum.

Voor wat betreft de inbreng vanuit VWS worden de volgende opties geïdentificeerd:

- Optie 1: Inbreng beperken tot een reactie op de aanbevelingen die zien op het handelen van VWS zoals de OvV die in zijn deelrapport doet.
 - Dergelijke reactie benadrukt constructieve opstelling.
 - Deze optie draagt het risico in zich mee dat het VWS-perspectief onvoldoende naar voren wordt gebracht in de kabinetsreactie.
- Optie 2: Reactie toespitsen op enkele specifieke VWS thema's.¹
 - Deze optie maakt het mogelijk het narratief van VWS duidelijker naar voren te brengen en meer focus aan te brengen in de reactie.
 - Tegelijkertijd bestaat het risico op een beperkte weergave van dit narratief waarbij de nadruk komt te liggen op het weerleggen van de bevindingen, waaruit een defensieve houding kan blijken. Bovendien is de beperkte weergave van feiten, door in te zoomen op specifieke thema's, juist ook één van de kanttekeningen bij het eerste deelrapport geweest die toenmalig MinVWS in de brief van 10 december plaatste: daarmee raakt de bredere context uit beeld.
- Optie 3: Voortbouwen op de brief van voormalig MinVWS in reactie op het conceptrapport, waarin wordt gereflecteerd op de inhoud van het rapport ten aanzien van de voorbereiding op de crisis, de crisisorganisatie, de besluitvorming, de aandacht voor de verpleeghuissector en de verdeling van persoonlijke beschermingsmiddelen. Hierbij wordt bovendien dan de ruimte genomen op andere onderwerpen die in het rapport aan bod komen te reageren.
 - De inbreng van VWS binnen de kabinetsreactie vormt in dit geval een inhoudelijke verdieping op de brief van 10 december, en waarborgt daarmee consistentie. Dit geeft voorts de kans in te zoomen op specifieke onderdelen van het rapport waar verdere toelichting of een contextschets wenselijk wordt geacht.

¹ Een voorstel is om de reactie toe te spitsen op de thema's crisisorganisatie, crisisvoorbereiding en de verpleeghuissector. Op basis van het inzagerapport is de verwachting dat de aanbevelingen voor VWS met name op deze thema's betrekking zullen hebben.

- Ook hier bestaat het risico dat de nadruk komt te liggen op het weerleggen van bevindingen waarbij de toon van de kabinetsreactie mogelijk defensief van aard wordt. Dit kan een negatieve uitwerking hebben op het vervolg van het traject en de twee nog te verschijnen deelrapporten.

Secretaris Generaal / plv.
Secretaris Generaal
Nafase Covid-19
Team A

Kenmerk

3.5 Communicatie

Vanuit JenV (Directie Evaluatie en Verantwoording) wordt naast het coördineren van de kabinetsreactie ook het initiatief genomen om de interne en externe communicatie rondom de publicatie van het rapport met de meest betrokken ministeries (VWS, AZ en JenV) voor te bereiden. De interne communicatie zal naast generieke (proces)informatie over het rapport ook een meer specifiek VWS gerichte passage moeten bevatten. De directies NC-19 en DCo zullen de voorbereiding hiervan (inhoud boodschap en vorm) nader uitwerken.

5.1.2e